

Voorbespreking Landschotse Heide

20 februari 2024

Staminee d'n Eigenwijze

Agrariërs

Opening:

Marcel opent iets na 20.00 uur de avond en heet iedereen welkom.

Ambities en opgaven

Marcel start de presentatie die iedereen ook nagestuurd krijgt. Marcel vertelt dat de opgaves cursief gedrukt zijn. Deze moeten worden uitgevoerd. De ambities zijn opgehaald uit de gesprekken met alle betrokkenen.

- De groene vlakken zijn natuuropgaven en ambities
- De blauwe vlakken zijn wateropgaven en ambities
- De oranje zijn economische opgave en ambities.
- De overige zijn opgaves en ambities voor wonen en werken.

<i>Opgave: Kaderrichtlijn Water (KRW) 2027 Werken aan ecologische en biologische toestand grond- en oppervlakte water</i>	<i>Opgave: Watertransitie 2040 Werken aan duurzamer en klimaatrobuuster watersysteem</i>	Ambitie: Verhogen waterbeschikbaarheid
Ambitie: Verbeteren drinkwatervoorraad	Ambitie: Goede landbouwgronden, natuur inclusief grondgebruik	<i>Opgave: Landbouwtransitie 2040 Duurzaam landbouw- en voedsel systeem met perspectief</i>
Ambitie: Minimaal gelijkblijvend bruto 'nationaal product voor de regio'	<i>Opgave: Nationale omgevingsvisie Brabant Landschap en natuur groeien mee met verstedelijking</i>	Ambitie: Behoud Kempische en kleinschalige eigenheid
Ambitie: Ketenafhankelijkheid vergoten	Ambitie: Nieuwe samenwerkingen aangaan	Ambitie: Versterken sociaaleconomische positie van agrariërs
Ambitie: Sluiten van kringlopen	Ambitie: betrokkenheid met economie en landschap vergroten	<i>Opgave: Herstel N2000 gebieden</i>
<i>Opgave: NatuurNetwerkNederland 2027 Achteruitgang natuur stoppen</i>	<i>Opgave: Vogel en Habitat richtlijn Verbeteren biodiversiteit</i>	Ambitie: Natuur en landbouw zijn met elkaar verweven

Bouwstenen

Marco neemt het stokje over en geeft toelichting op de 'bouwstenen'. De opgaves zijn vertaald in bouwstenen: wat willen we realiseren in dit gebied? Dat resultaat willen we in de visie terug laten komen. De bouwstenen zijn verzameld op basis van de gesprekken met alle betrokkenen. In het plaatje staan nog niet alle bouwstenen; het is een selectie met de inschatting dat deze de grootste effect hebben en van het grootste belang zijn.

Bouwstenen landbouw

De centrale vraag voor vanavond: wat is nodig om dit resultaat te kunnen bereiken?

Reacties:

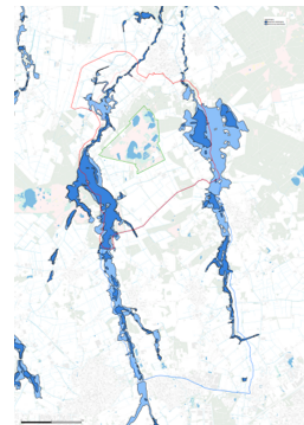
- Ik denk dat het gaat botsen. Of er moet veel geld bij komen.
- Dit kost allemaal geld!
- Hoe zorg je voor een plan all-in, all out? – landbouw moet niet als laatste komen.
- Hier kunnen we ons in vinden maar hoe gaat dat in de praktijk?
- Plan lijkt alsof jullie maar met een paar boeren door willen, wij gaan niet snijden in ons eigen vlees
- Er is geen vertrouwen in provincie en gemeente, want jullie zijn een verlengde van hen. We worden misbruikt. Er zijn vanavond ook mensen die hier niet horen.
- Waar komt de depositie vandaag? Niet (alleen) van varkens, kippen en koeien...
- Het water stijgt alleen maar sinds 30 jaren geleden.
- Jullie schrijven naar een doel.
- Wat geeft de natuur toe? Zij vragen teveel, zij leveren niet.... Zet maar eens op papier.
- Eerst regelen dat de beperkingen verdwijnen op grond, daarna pas voorkeursrecht toepassen... Anders schiet niemand er iets mee op.
- We worden niet gefaciliteerd. Het is in het verleden bewezen dat niks met alle input wordt gedaan.
- Ander voorbeeld: als een boer zou stoppen, dan zou het agrarische grond zou blijven. Maar de bestemmingen van oude boerderijen worden nu aangepast. Dus men houdt zich niet aan de afspraken.

- Moet ook gewerkt worden aan drugs en medicijnen filteren uit water!
- Men werkt vaak met oude gegevens.
- Waar zijn metingen gedaan? Wij hebben cijfers uit gebied. Maak inzichtelijk waarop de kwaliteit slecht scoort.
- Ganzen hebben ook een groot aandeel in dit alles! Die zitten ook in de natuur en poepen overal.
- Wat is het 0 punt?
- Afgegraven grond – de verschaalde grond neemt niks meer op. In de natuur is dit gebeurd. Dit is de basis geweest van een goede bodem. Ze hebben zichzelf in vingers gesneden...

Werking water- en bodemsysteem

Werking water- en bodemsysteem

- Natte omstandigheden laatste maanden
- Grondwaterstanden
- Peilbuis berekening
- Wat is mogelijk (modelsenario's)

We hebben te maken met natte omstandigheden de laatste maanden. Hoe komt dat? Het heeft heel veel geregend. Zie sheet. We zitten boven de lijn dat ooit is gemeten. Bijna alles dat is ondergelopen, zit in het gebied van waterbergingen.

Reacties:

- Waterbekkens zijn nog niet allemaal aangelegd. Regel maar een bypass! Mensen verzuipen en verzakken. We kunnen niet alles afvoeren, maar inrichting is niet geheel goed geweest. We hebben geen stuurbaar systeem. Groote en Kleine Beerze loopt in mum van tijd leeg...We hebben een stuurbaar systeem nodig! Is een natuurlijk systeem wel realistisch?

- De vennen staan nu goed vol en waterberging ook. Wat is het niveauverschil tussen de twee? Grondwaterstand zakt altijd naar beneden, in zomer houden we het niet op maaiveld. Dit zal nooit anders worden. We willen dat het langzamer wegzakt en dat er een plus op komt voor natuur en landbouw.

Grondwaterstanden

- Beekdalen laag gelegen
- Landschot hoger gelegen
- Bron Landschotse Heide: regenwater en lokale kwel

- Grondwaterstand bij Scherpvven redelijk gelijk vanaf jaren '70, maar dalende trend meeste buizen
- Steeds lagere grondwaterstand in de zomer
- Herstel indien voldoende regen
- Afvoer grootste post

Peilbuis berekening

Op welke dieptes onttrekken boeren in gebied water? Je meet de druk. Op verschillende dieptes; in Hoogeloon en ten noorden van Landschotse Heide.

Bodemopbouw:

- Storende lagen op verschillende diepte
- Storende laag is doorlatend (alleen weerstand)
- Niet overal aanwezig
- Invloed van diepe onttrekkingen kan ook doorwerken op ondiep

Je meet op 5m, 10m, 36m en 110m; van april tot september daalt het met ca. 3 meter. Het is vooral afvoer vanuit De Beerze en verdamping. In een paar weken tijd daalt de lijn ineens en dat is geen afvoer en geen verdamping.

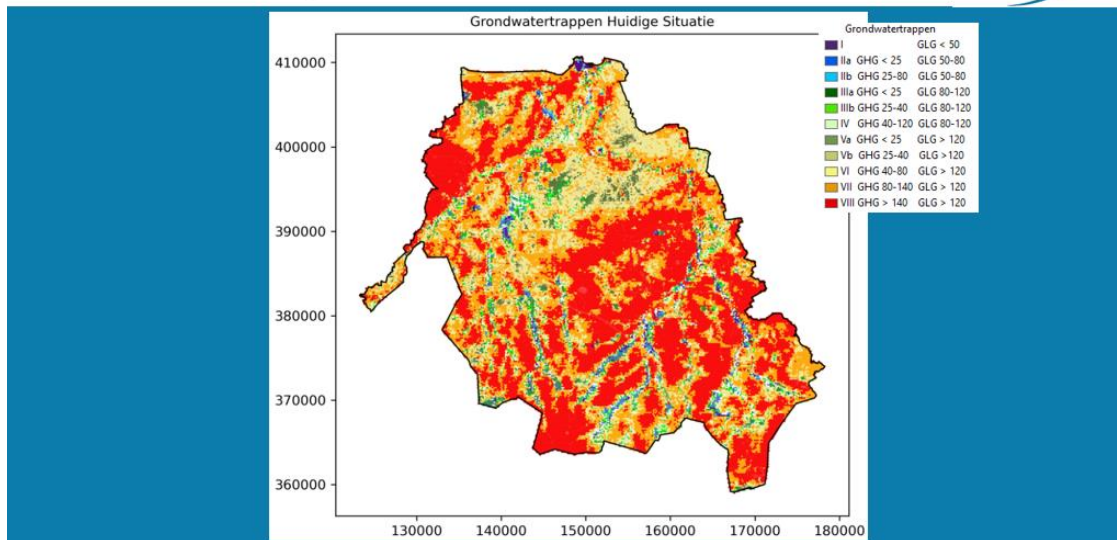
Reacties:

- Wat voor invloed heeft Brabant Water en hun onttrekkingen? Zij onttrekken ook meer in de zomer. Marco verwacht niet dat in noorden dit invloed heeft.
- Waarom zien we in de lijn van 5-10 meter geen dip? Marco geeft aan dat ze dit verder onderzoeken.
- Hoe snel kan water de grond inzakken?
- Belangrijk om aan te geven hoe het zit met de balans.
- Opgegeven berekening is gelijk aan een flinke regenbui!
- Als je maar diep genoeg onttrekt, heeft het geen effect op de bovenste lagen. Is nergens geregistreerd op hoe diep je moet onttrekken en wat het beste is? Kun je de relatie aangeven tussen het onttrekken op grote diepte met de bovenste grondwaterlagen?

Wat is mogelijk (modelscenario's) kijken naar historie en waterschap?

Hoe roder, hoe verder de grondwaterstand wegzakt. In de zomer zakt het altijd ver weg. In de beekdalen is dat minder, maar op hoge koppen is dit veel dieper. Wat is nu mogelijk als? In geheel Brabant.

Huidige Situatie

Wat als we alle grote watergangen dicht gooien en op de beken 30 cm zetten? De plaatjes geven winter, voorjaar en zomer als grondwater op laagste punt staat. Je krijgt het dan tussen de 5-20 cm grondwater omhoog.

Peilopzet 30 cm en dempen detailontwatering afzetten tegen huidige situatie - alle kleine waterlopen gooien we dicht. Dan zitten we tussen 10-50 cm hoger grondwaterstand.

Reacties:

- Dit is een gemiddelde situaties voor 30 jaar. Waar zitten de risico's?
- We hebben nu te maken met extremen. Hoe zit het dan? Praktijk is toch altijd anders. Er is geen vertrouwen in de modellen.
- Gaan we ook de Rijn en de Maas ook laten meanderen? Dan krijgen we nog sneller het grondwater omhoog. Daar wordt in Nederland ook naar gekeken geeft Marco aan.
- Hoe kunnen we de stuurbaarheid houden? Bij droogte gaat het vooral om de voorraad dus we moeten meer water vasthouden. En we hebben meer ruimte nodig voor wateroverlast. De ruimte in de beekdalen zou voldoende moeten zijn.
- Ondernemer wordt nu het hardst getroffen, omdat het onder water lopen van velden niet wordt gecompenseerd. Ondanks alle plannen van waterschap. Zij proberen

dingen uit en de boeren moeten de rekening betalen. Het is niet eerlijk! Marco wil dit aankaarten in de plannen dat dit anders moet. Hij gaat uiterste best doen en pakt dit als voorwaarde. Het beleid moet veranderen. De bestuurders nemen een beslissing. Wanneer zijn de boeren tevreden, bij welke vergoeding?

- Het gevoel ontstaat dat Marco en Marcel steeds verder van de boeren af komen te staan. Zij verkondigen het verhaal van het waterschap. Boeren willen waterpeil niet omhoog! Als ze dat wel gaan doen, dan moeten bestuurders maar salaris inleveren om dat te betalen.
- Wie kan ons garanderen dat schadevergoedingen straks wel goed gaan?
- Hoe wil je binnen nu en een half jaar onderhoud plegen in de beek? Je komt er niet meer bij...Het onderhoud moet inderdaad worden meegenomen.
- Wij willen wel offers doen, maar als het het doel dient. Marcel geeft aan dat de boeren niet geloven in de doelen.
- In hoeverre is Natura2000 aan te passen? We weten dat we het niet gaan halen. Marco geeft aan dat als we alles hebben gedaan wat mogelijk is, dan hebben we een reden om naar Brussel te gaan. Bestuurders bepalen dit. Het gaat niet alleen om kosten en baten, het gaat om de opgave/om de doelen.
- Is het niet de moeite waard om te modelleren met beeld dat hier helemaal geen landbouw meer is in dit gebied?
- Als het natter wordt, komen er meer ganzen. Als die de waterkwaliteit beïnvloeden, gaan we hier ook iets aan doen?
- Er zijn nog veel vragen dus we zijn nog ver verwijderd van maatregelenpakket
- Het is voor ons een breekpunt! Vragen uit het rapport zijn nog steeds niet beantwoord...De antwoorden komen op de website. Graag dit samen bespreken.

Perspectief voor de landbouw

Welke richting denken Marco en Marcel dat het op gaat?

Perspectief landbouw (voorwaarden)

- Behoud landbouwgronden (is dynamisch)
- Ruimte voor extensivering + ruimte andere sectoren
- Berekening waar en wanneer mogelijk
- Teelt op juiste plek, verkaveling en samenwerking
- Verbeteren bodemkwaliteit als basis voor bedrijf
- Zonering en verweving landbouw/landschap/natuur/wonen+werken
- Verbeteren sociaal economische positie landbouw

Huidige situatie

Landbouw als onderdeel van het gebied:

- In relatie bouwstenen
 - Er is veel misgegaan in verleden, we kijken nu naar de toekomst voor de volgende generatie
 - Er gebeurt al veel, maar er ligt ook een rol voor landbouw om milieu-effecten verder te beperken
 - Waar mogelijk ruimte voor verschillende sectoren
 - Zonering
 - Blijven aanpassen hierop instellen
- Moet veel veranderen ook in beleid (doen we niet in 1 dag)

Reacties:

- Wat wil je bereiken in gesprek met jongeren? Hoe kunnen ze meepraten over doelen van Natura2000. Marco: Hoe ziet men hun bedrijf in de toekomst?
- Jongeren zijn niet bezig met natuurinclusief boeren, ze kennen de materie niet! Jullie willen ze eerder beïnvloeden.
- Het wordt elke keer moeilijker...
- Wij kunnen alleen maar als 1 front aangeven dat we het hiermee niet eens zijn. Natuur heeft hele andere belangen. Dat blijft botsen. Hoe meer we aangeven dat we meebewegen, hoe meer we verliezen.
- Wij willen hier niemand weg hebben, daar werken we niet aan mee. Dan hebben we in ieder geval niet het gevoel dat we worden misbruikt.
- Bij ons is de rek eruit... Het gaat maar door. Het stopt niet...
- Iedereen mag zich ermee bemoeien.
- Jullie verdienen er alleen maar aan als bureau.
- Wat wordt er nu beter voor de landbouw?
- Zonering: dan geef je toch gronden af? Wat draagt het bij aan de Natura 2000 doelen?
- Worden er woningen gebouwd in zonering? Boerderij Van Aken wordt verkocht aan hoogste bieder na bestemmingswijziging. Dan komt er iemand met grote zak geld te zitten die op de boeren in de omgeving gaat zeuren. Marco bedoelt hiermee verschillende vormen dus zorg, landbouw etc.
- We willen naar kleinschalig en natuurinclusief, maar wij zijn laatste generatie als we alles zo beperken...
- Wat versta je onder extensivering? Welk doel met je hiermee bereiken? Waar moet je aan bijdragen?
- Verbeteren sociaaleconomische positie is geen perspectief voor landbouw, want het levert je niks op...!
- Er moet meer begrip en waardering komen voor de boer. Wat gebeurt er als er over 15 jaar hier helemaal geen boeren meer zijn? Als bij een gemiddelde burger meer bekend is, dan is er ook meer draagvlak...Het start bij ons niet de zwartepiet toe te schuiven als het gaat om nutriënten in water.

- Hoe ziet ons nieuwe verdienmodel eruit?
- Vasthouden aan veranderend klimaat schiet niet op. We moeten op zoek naar nieuwe verdienmodellen. Denk aan landschapsbeheer of water vasthouden en hiervoor betaald krijgen. ANV wil hierover graag meedenken.

Verwachte water- en bodemsysteem in 2050 rekening houdend met alle opgaven

Plaatje met Wat betekent dit voor ons watersysteem en kaart

- Infiltreren van water waar het valt
- Organisch stof + 2%
- Grondwaterstand 20-30 cm omhoog
- Beregening: alleen op bepaalde plekken
- Landschotse Heide: omvormen bossen van naaldbomen naar bv heide
- Al het water dat wegloopt, afsluiten zodat het niet weg kan
- Beheer moet veranderen en oppakken met regio
- Extensieve zones
- Ook in noorden 20-30 cm grondwaterstand omhoog
- Afwatering verbeteren
- Zonering (stippellijn); niet meer beregenen
- Afvoer van het water beperken
- Monitoring bodem-water-ecologie
- Stippellijn bovenin is niet hard

Reacties

- Het staat nu al op papier, dus dit gaat nooit meer weg... Ga het eerst eens onderzoeken!
- Heb je een beeld van de knelpunten bij grondwaterstand verhoging van 20-30 cm? Van 2200 ha zal ongeveer 280-350 ha niet optimaal zijn ten opzichte van het gebruik van 2022. Marco heeft het inzichtelijk gemaakt voor 1 jaar. Marco is het eens dat het over meerdere jaren uitgerekend moet worden.
- Wij denken dat het veel meer is! Het is een verkeerd beeld!
- We hebben moeten vechten tegen hoger grondwaterstand... we hebben al later kunnen zaaien, alles gaat naar de knoppen...
- Kijk ook eens naar tunnelbakken in Eindhoven en Best!
- Er worden steeds meer habitatstypen toegevoegd... Ze vinden steeds weer iets nieuws. Er is geen fatsoenlijke 0 situaties. Wij worden afgerekend op aantal plantjes op m² die er niet staan...
- Hoe zit het met stijgende temperaturen? Daar kan het plantje straks ook niet tegen...
- Kijken wat effect is van beter beheer en kijken of de rest dan nog nodig is!
- Hoe toetsen we of 20-30 cm heeft geholpen om gebied te verbeteren?
- 2022 (droog jaar) opp. 32 ha 222 mm, in ¼ jaar is 553 mm regen gevallen. Het is voor Landschotse Heide niet anders! Marco geeft aan dat elk negatief effect in Natura2000 gebied juridisch tegengegaan moet worden.

- Eerst bewijzen en dan pas op de kaart zetten...
- Wat is omvorming? Het gaat alleen over naaldbossen vervangen.
- Berekening in noordelijk gebied zal aandachtspunt worden.

Vervolgstappen

- Gebiedstafel 2 (bestuurders aanwezig): 7 maart 20 uur Hotel de Beerze.
- Graag nadenken over voorwaarden en deze meenemen op 7 maart 2024.
 - Wat wil je en wat heb je nodig aan middelen (grond, geld, beleid(wijzigingen) zijn nodig in welk tempo) als dit plan doorgaat?
 - Op welke punten wil je dat beleid wordt aangepast?
- Gebiedstafel 3 (10 april): maatregelen voorstellen
 - Vooroverleg op 27 maart met agrariërs: bepalen van de maatregelen
- Gebiedstafel 4 (13 mei): concept visie en projectplan en bestuurlijke keuzes:
 - Vooroverleg op 6 mei met agrariërs
- Bestuurlijke vaststelling visie en projectplan op 25 september 2024

Reacties:

- Krijgen wij ook vergoeding voor aanwezigheid bijeenkomsten (deze vraag over vergoeding van aanwezigheid bijeenkomsten ligt al bij de provincie)
- Waarom zitten burgers bij natuurverenigingen erbij en waarom niet bij gemeenten? (Overleg met gemeenten vindt plaats in gebiedsteam samen met ZLTO, BL, WdD en de provincie. Anders worden het te veel bijeenkomsten).
- Kan waterschap hoogtestanden inzien? (ja, die kunnen we opvragen)
- Kunnen we gelegenheid krijgen op tijdens de gebiedstafel om ons verhaal te vertellen? Dat is nog geen 1 keer gebeurd. Alleen boeren vanuit de Landschotse boeren en niet vanuit ZLTO (visie KW loslaten). Geven naam door wie de presentatie gaat houden. Reactie Marco en Marcel: dat is mogelijk. Jullie krijgen maximaal 30 minuten tijd.
- Stuurgroep GGA KW keurt projectplan goed. En naar wie gaat het dan? Marco vraag het na. Visie moet verwerkt worden in omgevingsvisie en in beleid van waterschap en provincie.

Sluiting

Om 23.50 uur sluit Marcel de vergadering en bedankt iedereen voor zijn inbreng en wenst iedereen een goede nachtrust. Voor diegene die nog wil blijven voor de nazit is er nog een consumptie.